

**TEHETSÉGGONDOZÁS KODÁLY SZELLEMÉBEN
A PSALMUS HUMANUS MŰVÉSZETPEDAGÓGIAI EGYESÜLET
2018. FEBRUÁRI TANÁR-TOVÁBBKÉPZÉSÉNEK
BESZÁMOLÓIBÓL**

**Dudás Zsuzsanna (1983) szolfézs-zeneelmélet- és zongora-kamaraművész-
tanár**

**(Miskolc, Tiszaújvárosi Hunyadi Mátyás Általános Iskola és AMI,
Vándor Sándor Zeneiskola)**

1. Magamról

A Miskolci Bartók Béla Zene- és Táncművészeti Szakgimnázium látássérült szolfézs-zeneelmélet tanára vagyok. Óraadóként a Tiszaújvárosi Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola oktatási intézmény Vándor Sándor Zeneiskola tagintézményében tanítok zongorát.

Tanulmányaimat a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Ének - zenetanár, karvezetés tanszékén végeztem (2006), valamint a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetében Zongoratanár, kamaraművész szakon (2008), majd okleveles zongoratanárként (MA 2011-ben).

Pályám során sokféle életkorú, képességű és képzettségű gyermekkel és felnőttel találkoztam egyaránt, de mindannyiukban közös volt a Zene szeretete, az elköteleződés igénye valami szebb, valami jobb és magasabb rendű felé. Ugyanakkor alapproblémának tűnt a kitartó és sokszor kemény munkához nélkülözhetetlen motiváció fenntartása, megőrzése, vagy éppen kialakítása. Ezért is tartottam fontosnak, hogy részt vegyek egy ilyen átfogó képet és tudáscsomagot átnyújtó továbbképzésen – hiszen, hogyan adhatnék szárnyakat, ha én magam is vergődöm?

2. A képzésről röviden

Ezúton is szeretném megköszönni K. Udvari Katalin szervezőnek, a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület Elnök asszonyának a lehetőséget és a sok segítséget, hogy részt vehettem ezen a kiváló előadássorozaton.

A szervezés és lebonyolítás kiváló volt, jól strukturált, pontos, precíz. Az előadók felkészültsége, motiváltsága és a szakma iránti szeretete, elköteleződése valami egészen különleges élmény és tapasztalat volt számomra. Megerősödtem abbéli hitemben, melyet Kazinczy nagyon egyszerűen és bölcsen a világ elé tárt már: Jót, s jól. Ebben áll a nagy titok.

S pedagógiánknak nem is volna semmi egyébre szüksége, csak olyan szakemberekre, hitre és meggyőződésre, mely ezen a kis béke szigetén képes volna megállni a legnagyobb forgószélben is.

Véleményem szerint, pályája során (és lehetőségeihez, képességeihez mérten), legalább egyszer MINDEN pedagógusnak, illetve gyermekekkel kapcsolatban

lévő nevelőknek (dadásoknak, szülőknek) el kellene jutnia egy ilyen képzésre. Hiszen képtelenség továbbadni bármit, aminek mi magunk sem vagyunk a birtokában.

Remek alkalom volt ez a találkozássra, eszmecserére, összefogásra és kapcsolatépítésre olyan kollégákkal, akiket hasonló probléma foglalkoztat, motivál, és Akikkel egyre dobban a szívünk. Figyelemre méltó volt a kedves résztvevők magas szakmai és pszichológiai felkészültsége, motiváltsága és empatikus, nyitott hozzáállása. Nagy öröm és nem kis reményre ad okot, hogy sokan állunk bátran a vár fokán, kihívón és merészen, mégis alázattal és megértéssel, Ki- ki a maga városában, iskolájában.

Megerősödtünk, szárnyakat kaptunk, kigyógyultunk a kételkedés alattomos ragályából – és megnyugodtunk, hogy szükség van még ránk, és nem vagyunk egyedül. Ez a mentális biztonság pedig, úgy hiszem, minden tanulási folyamat nélkülözhetetlen alapja és támogató mentora.

3. Mit tanultam?

Nem céлом, hogy beszámolóm részeként felsoroljam az összes előadót, előadásuk címét, témáját, gondolatmenetét, mert ezt, Elnök asszony jóvoltából kiválóan megszerkesztve, mindannyian kézhez kaptuk.

Ellenben, itt és most adódik rá lehetőségem, hogy megköszönjem minden kedves Előadónak azt a talentumot, melyet nem sajnált a kezembe adni, s a Jóisten segítségével és szándékával tovább forgathatom mindazt, mely előadásuknak és tudásuknak csak egy igen kis részlete, szelete –de nekem mégis dolgom van vele. Köszönöm magas szakmai felkészültségüket és elköteleződésüket szakterületük iránt, mely engem is figyelmeztet, megerősít és példát mutat egyaránt. Hogy munkámat, életemet, a rám bízott nem csak gyerekeket a tőlem telhető legjobb tudással vezessem és formáljam (hiszen erre tettem esküt 2001 szeptemberében a Zeneakadémián... lám...). Mintha a bizonyosság lángját lobbantották volna fel a szívemben, mely éppen csak pislákkolt, s elhitte, hogy nem képes és való semmire.

A képzés óta egészen másként tekintek az életemre. A tanulmányaimra, a munkámra, a feladataimra és elért eredményeimre. Egyfajta tisztelet ébredt

bennem - saját magam iránt, és ez teszi lehetővé, hogy mások felé is még nagyobb elismeréssel legyek.

4. A képzés menete

A továbbiakban röviden reflektálnék az egyes előadásokra, hogy a következő pontban (ezekre visszautalva) kifejthessem, mi változott a mindennapjainkban, a magam és a gyerekek életében. Ebben a munkában az előadások (és a képzés) időbeni menetét veszem alapul.

2018. 02. 02. (péntek)

Fáradtan, de annál nagyobb izgalommal érkeztünk meg az ELTE Zenei Tanszékének épületébe. Az épület jól megközelíthető, a képzés helyszínéül szolgáló terem tágas, jól megvilágított, tanulásra alkalmas és ideális hely volt (ennek fontosságára még a későbbiekben visszatérek).

K. Udvari Katalin (PSALMUS HUMANUS Művészetpedagógiai Egyesület)

Az első előadó *K. Udvari Katalin* elnök asszony volt, aki már a képzés első perceiben megadta az alaphangot. Udvarias, visszafogott (elegáns), körültekintő, precíz, végtelen türelmes és empatikus személyiség, Aki szakmájának nem csak ezerszázalékosan elkötelezett szolgálója, de szíve legmélyéig rajongója is. Olyan pedagógus és művész képét állította elénk, már csak megjelenésével, szavak nélkül is, mely mindannyiunkat egyfajta komolyságra, összeszedettségre és egészséges fegyelemre sarkallt. Amit pedig tett, vagy mondott, az mind ezt a nagyon markáns, mégis csendes megjelenést támasztotta alá. Hiteles, nagyszerű ember és szakember. Ezúton szeretném külön is megköszönni azt a sok

segítséget, kedvességet és odafigyelést, melyet személy szerint Tőle a három nap során is kaptam. Hálás vagyok érte.

A továbbiakban *dr. Mindszenty Zsuzsanna* kóruspróbáján vettünk részt, aki lendületes, magával ragadó személyiségével és gyors, korrekt, céltudatos munkatempójával és vezetésével „felébresztette” a társaságot. Azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, hogy nagyszerűen éreztük magunkat. Személy szerint, jómagam visszarepültem az általános iskolába, a (miskolci) Fazekas Utcai ének - zene tagozatos Általános Iskola varázslatos kóruspróbáira, és nem tudom mennyi ideig, de gyerek voltam megint. Az Együtt Éneklés valami kimondhatatlan örömet jelentett és láthatatlan összetartó erővé vált már a legelső pillanatokban. Miközben megérintett bennünket „a Zene nagy szelleme” és Kodály mosolyát éreztem lebegni a kis terem felett... Köszönöm.

Ebéd után a német nyelvterületen történő zeneoktatás sajátosságaival, többek között az Orff módszer jellegzetességeivel és hangszereivel ismerkedhettünk meg, *Stipkovits Fülöp* jóvoltából. Az előadás szintén üde színfoltja volt a pénteki napnak.

Ezt követően *dr. Bodnár Gábor* vezetésével az angol zenekultúra és – oktatástanulmányozásával folytattuk a délutánt. Ebben az angol kóruskultúra és az úgynevezett „college” kórusok betanítási módszerei voltak a legérdekesebbek számomra. Nagyon elgondolkodtatott az a nyugodt, megfontolt és kimért hozzáállás, a zene folyamatának egész más megítélése; közép - európai szemmel talán kissé hideg, mégis célravezető és roppant egyszerű, több évszázados hagyománya, mely boldog harmóniában cseng össze a már említett Kazinczy „jót, s jól” gondolatával.

A napot *Tóth Zsuzsanna* fantasztikus dráma órájával zártuk, mely kiváló gyakorlati összefoglalása, és jó hangulatú feladatai révén, igazi játékos, kreatív és frissítő befejezésévé vált a programnak.

Ilyen eseménydús és szakmailag ösztönző nap után, nem is folytatódhatott az este másként, mint jó hangulatú beszélgetéssel, ötleteléssel... Már alig vártuk a holnapot – és bár rettenetes fáradtak voltunk, ez mégsem tükröződött levertségben vagy egyéb negatív hozzáállásban. (Erre még visszatérek.)

2018. 02. 03. (szombat)

A képzés második napján már ismerősként köszöntöttük egymást a tanteremben. Mintha mindannyian ugyanarról álmodtunk volna az éjjel, s lelkesedésünk csak nőtt az előadások alatt. Reggel a zene és gyógypedagógia kapcsolatát vizsgáltuk, *Kaibinger Pál* történetei és bemutatója alapján. Mivel magam is látássérült vagyok, nagyon közel éreztem magamhoz a témát. Sok, tudatosan fel sem tett kérdésemre választ kaptam, bátorítást, erőt, motivációt. Rájöttem, hogy milyen csoda varázspálca is lehet a zene a kezemben, a torkomban, az életemben, mellyel szebbé tehetem mindenki életét. Reményt adhatok és utat mutathatok egy jobb világ felé. És ez a felismerés végtelen boldoggá tett. Köszönöm.

Piacsek Péter előkészül dr. Fehér Anikó népzene „órájához”

A fentieket *dr. Fehér Anikó* gyönyörűsége népzene „órája” követte. Nem tudom másként mondani, mert mindig meghatódom népdalaink egyszerűségétől, magyar anyanyelvünk ékes – hímes, takaros csengésétől..._Boldog vagyok, hogy magyarnak születtem. Áldott vagyok, mert zenész lett belőlem. És hálás vagyok, hogy ezt az ajándékot nem kell megtartanom csak magam magamnak – de ápolhatom, formálhatom, őrizhetem egy keveset...

Mindezek után nehéz is volt megszólalni, így mozogni kezdtünk. *Reikort Ildikó* a Kokas – módszer alapjaival ismertetett meg bennünket. Fizikai szinten már kezdett összerázódní a csapat, de most, a lelkünk nyílt ki egymás felé... Csodálatos érzés volt.

Baráth Zoltán vezetésével a zenetanulás és tanítás számítógéppel történő

segítésének lehetőségeit boncolgattuk. Talán ez a téma állt tőlem a legtávolabb, viszont egy döbbenetes dolgot tanultam belőle, történetesen a hozzáállás varázslatos lehetőségét. Ez az egy szó ugyanis, képes a feje tetejére állítani, vagy éppen hosszú távra elrendezni mindent. Hálás vagyok érte.

Bertalan Edit (www.psalmusarts.hu)

Bertalan Edit: Kereszt koherencia, avagy a tantárgyak közötti szinkronitás (melynek egyébként nagyszerű gyakorlati példája volt az egész továbbképzés felépítése, az egyes előadások sorrendje és elhelyezése a három napban!) illetve, Roma költészet és irodalom diasorával és kisfilmjével folytattuk. A téma nagyon az elevenembe vágott.

Édesanyám közel 30 éve foglalkozik halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekkel, így ennek a gyakorlati oldalával nagyon is tisztában voltam. Jómagam lovári cigány nyelvből tettem középfokú nyelvvizsgát a Rigó utcában, ami cseppet sem olyan könnyű, mint amilyennek sokan gondolják. Tisztelem és szeretem a világnak ezt a számkivetett népét, aki betege a szegénységnek, a négy fal között is hontalan, nélkülözi a holnap biztonságát és minden erejével csak a mának él. Mégis. Mégis ott csillog gyermekei szemében a fényes napsugár, hosszú, kócos szénszínű hajában hordozza az erdők illatát, szívében pedig, hiszem, hogy a remény jár, mely közelebb viszi őt egy jobb élet felé. Csak akarni nem tud, mert nem látja értelmét, így mint a nád, jobbról balra hajlik – de el nem törik soha. Ha értéket talál magában, ahhoz ragaszkodik. Ha jó szót kap társától, abba kapaszkodik. Csak napról – napra van, de valami örökkévaló lakik benne... Egyszerű? Rút? Fájdalom, vagy ismeretlen?

A szombati napot *Somody Beáta* Vizuális Szimbiózis Programjával zártuk, mely remek alkalom volt (a drámapedagógiához hasonlóan) az együtt alkotásra és gondolkodásra, a jó hangulatú csapatmunkára.

És íme. Eltelt egy újabb nap, amikor nagyon fáradtnak kellett volna lennünk, de mégsem voltunk azok. Egyre boldogabbá váltunk, úgy éreztük kapunk, fontosak vagyunk, és lassan körvonalazódott az is, hogy valójában miért jöttünk ide. Az este (ismét) egy jó hangulatú, de szélesebb körű szakmai megbeszélésbe torkollott. Nagyon élveztük.

2018. 02. 04. (vasárnap)

A délelőtt egy részét *Vass Veronika* kellemes társaságában töltöttük, és gyerekek lettünk megint. Énekeltünk, tapsoltunk, körjátékot játszottunk, ritmuszenekart alapítottunk és szoros barátságot kötöttünk Gézával, a léggel, aki a tiszta intonáció nagymestere. Ezt követően *Kovács Henrik*, a Magyar Táncművészeti Főiskola adjunktusa táncoltatott meg bennünket.

A képzés zárása *dr. Pásztor Zsuzsa* társaságában telt, aki rávilágított arra, hogy a pedagógus is ember, a gyerek is ember, és mindkettőnek joga, lehetősége, módja van és kell, hogy legyen a feltöltődésre, kikapcsolódásra, és egy nyugodtabb, zeneszerű, vagy ha úgy tetszik zenészhez méltó életforma kialakítására.

Ezek után nem meglepő, hogy teljesen más emberként érkeztem haza. Mint akit kicseréltek, a szó legjobb értelmében.

5. És végül, a gyakorlat

Hogy miért tartottam fontosnak leírni mindezeket? Mert az egész életünk megváltozott azóta. Azért írok többes számban, mert nem csak az én személyes hozzáállásom, de a gyerekek mindennapjai is nagy változáson mentek keresztül. Beszámolómat ezért is nem küldtem el hamarabb, mert teszteltem a fent leírtakat és az itt tárgyalásra kerülő következtetéseket.

a. Azzal kezdtem, hogy február 5 – én hétfőn átrendeztük a gyerekekkel a szakgimnáziumban a termet. Mivel kicsi, mindössze nyolcfős tanterem, nem volt lehetőségem kört kialakítani, de sikerült olyan módon, egyfajta L alakban elhelyezni az asztalokat és székeket, hogy mindenki jól érezze magát. A terem

közepére egy nagy szőnyeget húztunk, ami eddig a tanári asztal alatt porosodott a sarokban. A takarító néninek rögtön „lett kedve” kiporszívózni.

Amit megfigyeltem az elmúlt 3 hét alatt: Általánosságban elmondható, hogy minden órán jobb lett a hangulat. A diákok sokkal motiváltabbak, kooperatívabbak. Javult a csoporton belüli kommunikáció és bátrabban felszólalnak, megmondják a véleményüket. Személyes tapasztalatom, hogy bevettek a „csapatba”, bár eddig is nagyon közel voltunk egymáshoz. Nálunk általános a jó hangulat, a beszélgetés, néha mintha nem is szolfézs órát tartanék, hanem (persze nagyon idézőjelben!) lelki gondoználom őket. Most azonban még szorosabbá vált ez a kötődés.

Friss élmény: Kinyomozták, hogy mikor van a születésnapom, és az egyik csoportomtól kaptam szerdán (02. 21.) egy tortát. Ők intézték, szervezték, teljesen egyedül, titokban... a legszebb születésnapom volt!

b. Még inkább igyekszem odafigyelni a fizikai és lelki igényeikre. Nálunk olyan rendszerben tanulnak a gyerekek, hogy délelőtt közismeretet tanulnak, délután pedig zenét – sokszor szünetek nélkül. Ez most lehet, hogy módszertanilag nem vet rám jó fényt, de óra közben is kiengedem őket a mosdóba. Lehet inni és nagyon halkán, a munkát nem zavarva vagy megállítva enni.

Megfigyelés: Sokkal vidámabbak, felszabadultabbak és jobban tudnak koncentrálni. Több anyagot tudok velük elvégezni azonos idő alatt. Szívesebben dolgoznak és kevesebbet panaszkodnak. Szerintem megérte, nem?

c. Napi szinten tornáztatom őket. Azokat a pihentető gyakorlatokat végezzük, amelyeket (természetesen a megfelelő sorrendben!) Pásztor Zsuzsa nénitől tanultunk. A későbbiekben nagyon szeretném elvégezni a tanári szakvizsgás képzést is, de addig is, felvettem a kapcsolatot azokkal a kollégáimmal, akikről biztosan tudom, hogy elvégezték – de valamiért nem nagyon csinálják. A gyerekeket is megkértem, hogy kérjék, például testnevelés órán, hogy legyenek ilyen feladatok. Más órájába, annak szakmai vagy módszertani felépítésébe nincs jogom beleszólni, de a saját óráimon könnyebbé tehetem mindannyiunk életét.

Tapasztalat: Szívesen állnak fel és lépnek ki a padok közül óra közben. Jól esik a mozgás és utána koncentráltabban tudunk dolgozni. Én magam sem fáradok el annyira a szünet nélküli másfél óra alatt. Összeszedettebb vagyok és még motiváltabb lettem. A tanítás nem teher (fizikailag sem), hanem öröm.

d. Mivel én magam nyitottabbá váltam, és úgy érzem nőtt a (zenei) munkaképességem, több energiám marad új ötletek megvalósítására, a régiiek felülvizsgálatára és a gyerekek ösztönzésére. Ennek a Zeneiskolában is igen nagy hasznát veszem, hiszen a kicsik mindig egy magasabb fordulatszámon pörögnek. Hálásak, nyitottak és tetszenek nekik az újítások.

Következtetés: A tanulást nem lehet, nem kell, és nem is lenne szabad abbahagynia egyetlen pedagógusnak sem. Akinek élete hivatása az, hogy másokban felkeltse az érdeklődést és megtanítsa tanulni, az semmilyen körülmények között nem állhat meg a fejlődésben. Ha ez mégis bekövetkezik, már nem nevezheti magát pedagógusnak, a szó legnemesebb értelmében...

Beszámolóm végére valami nagy okosságot kellene írni, de nem tudok. Az egész élet egy nagy tanulás és tapasztalás. Néha látványos, néha a mélyben hömpölyög – de kutya kötelességünk, hogy a legjobbat hozzuk ki belőle!

Hálásan köszönöm, hogy részt vehettem a képzésen, mely még sok évre előre ad ötletet, feladatot, segítséget és témát a további kutakodáshoz, tanuláshoz és feltöltődéshez.

Miskolc, 2018. 02. 24.